
IZLOŽBA “VODA - PLAVO ZLATO”

MIRJANA RANDIĆ □ Etnografski muzej Zagreb, Zagreb

IM 36 (1-2) 2005.
POGLEDI, DOGAĐAJI, ISKUSTVA
VIEWS, EXPERIENCES, EVENTS

sl.1.-5. Detalj za izložbu “Voda - plavo zlato”

U povodu Međunarodnog dana muzeja 18. svibnja 2005. godine u Etnografskome muzeju u Zagrebu otvorena je izložba *Voda - plavo zlato*. Ostvarena je u suradnji Odsjeka za etnologiju / europsku etnologiju Sveučilišta u Bambergu, Fränkische Schweiz Museuma iz Tüchersfelda i zagrebačkog Etnografskog muzeja.

Samu izložbu osmislili su studenti etnologije Sveučilišta u Bambergu pod vodstvom profesora Rainera Hofmanna i profesorice Bärbel Kerkhoff-Hader. Prvi je put postavljena u Fränkische Schweiz Museum u Tüchersfeldu 2001. godine, a 2003. gostovala je u Sloveniji, u Murskoj Soboti.

Cijeli projekt gostovanja temelji se na ideji da se prihvati koncepcija izložbe i dio eksponata, dok se u drugom dijelu dopunjuje lokalnim materijalom i temama karakterističnim za sredinu u kojoj se postavlja. S obzirom na kompleksnu temu, za ostvarenje izložbe valjalo se obratiti stručnjacima s različitih područja koji se bave zaštitom voda odnosno iskorištavanjem njezinih potencijala. Tako smo za postav izložbe u Etnografskome muzeju surađivali s Gradskim muzejom u Varaždinu, Tehničkim muzejom u Zagrebu, Arheološkim muzejom u Zagrebu, Zavičajnim muzejom Varaždinske Toplice u Varaždinskim Toplicama, Muzejom grada Rijeke, Gradskim muzejom u Sisku, Muzejom Međimurja u Čakovcu, Državnim arhivom u Zagrebu, Državnim arhivom u Rijeci, Državnim hidrometeorološkim zavodom, Pomorskim muzejom u Dubrovniku, Građevinskim fakultetom u Zagrebu, Šumarskim institutom Jastrebarsko, Zavičajnom zbirkom u Čabru, Nacionalnim parkom Plitvice, Indijskim veleposlanstvom, Muzejom grada Splita, Hrvatskim vodama, Javnom ustanovom Park prirode Velebit te s brojnim pojedincima.

Izložbom su se nastojala prikazati brojna značenja što ih voda ima u ljudskom životu. Svijet vode posjetiteljima je predstavljen u sedam cjelina: *Voda je život*, *Voda i krajolik*, *Iskorištavanje vode*, *Voda i svakodnevnica*, *Voda i pravo*, *Voda i duhovnost*, *Voda i rasonoda*.

Voda je jedan od najvažnijih elemenata na Zemlji, prijeko potreban za život. U našem Sunčevu sustavu Zemlja je jedini planet na kojemu ima vode, pa prema tome i života. Ona je glavno obilježje našeg “plavog planeta” i prekriva gotovo tri četvrtine Zemljine površine. Ima je u rosi i kiši, u morima, jezerima i rijekama, ona je temeljni element svih živih bića.

Naizgled postoji posvuda na Zemlji, no neravnomjerno je raspoređena. Pojavljuje se u krutom, tekućem i plinovitom stanju. Čak i ondje gdje je ima u izobilju nije potpuno iskoristiva. Tek manje od 1% cjelokupne slatke vode u svijetu dostupno je ljudima za uporabu.

Postanak prvih ljudskih nastambi i kultura veže se za vodu, civilizacije su nastajale i propadale zbog načina njezina iskorištavanja. Čovjek je oduvijek želio ukrotiti sirovu snagu vode. To je zahtijevalo goleme napore i rezultiralo velikim izumima koji su doveli i do kulturnog napretka. Međutim, nisu svi pokušaji kroćenja vodene sile uspjeli. Naprotiv, čovjekovi zahvati u prirodne sustave mogu izazvati i katastrofalne štete. Posljedice toga često su gore od onoga što bi prirodni procesi mogli uzrokovati bez upletanja ljudi.

sl.6.-8. Izložba *Voda - plavo zlato*
Etnografski muzej, Zagreb, 2005.

Voda ne postoji u neograničenim količinama. Iako mi to još ne primjećujemo, nestašica vode u svijetu postaje sve veći problem. Do 2050. godine polovica čovječanstva neće imati dovoljno vode za osnovne životne potrebe. Zakonima o zaštiti vode i akcijskim programom Europske unije o podzemnim vodama nastoji se provesti načelo održivog razvoja prema kojemu svako korištenje ili utjecaj na podzemne vode mora biti trajno usklađeno s okolišem.

Tijekom povijesti voda je bila element oko kojega su se stvarale predodžbe vezane za shvaćanja bolesti i zdravlja. Liječenje vodom složen je sustav koji podrazumijeva sklad između čovjeka i prirode.

Diveći se vodi, čovjek joj je pripisivao božanska obilježja i prinosio žrtve, darivao i štovao izvore. I danas u pučkoj pobožnosti nailazimo na niz vjerovanja u kojima se isprepleću racionalni i simbolični elementi uporabe vode.

Voda je nadahnuće i pjesnička slika, metafora prolaznosti i promjene, simbol plodnosti i vječnoga životnog ciklusa, čistoće, uništenja, ali i ponovnog rađanja.

THE EXHIBITION WATER - BLUE GOLD

In response to International Museum Day, May 18 2005, the Ethnography Museum in Zagreb opened the exhibition *Water - Blue Gold*. It was brought to fruition in association with the ethnology / European ethnology department of Bamberg University, Fränkische Schweiz Museum of Tüchersfeld and Zagreb's Ethnology Museum. The exhibition was devised by ethnology students of Bamberg University led by faculty members Rainer Hofmann and Barbel Kerkhoff-Hader. It was put on the first time in the Fränkische Schweiz Museum of Tüchersfeld and had a guest appearance in Slovenia, Murska Sobota.

The whole guest-appearance project was based on the idea of accepting the conception of the exhibition and some of the exhibits, and providing a supplementary part of the show using local materials and topics characteristic of the setting it was being shown in. Because of the complexity of the topic, it was necessary to apply to consultants of various areas of expertise dealing with water conservation or the proper use of its potentials in order to put the exhibition on.

The world of water was shown to visitors in seven units: Water Is life, Water and Landscape, Using Water, Water and Everyday Life, Water and Law, Water and the Life of the Spirit, Water and Leisure.